

A számok nem hazudnak: vagy cherchez la femme* a társadalom felső-vezetői pozícióiban

DR. TRENKA MAGDOLNA MSc,
Ügyvéd, Sportmanager
a Magyar Sportjogász Társaság Tagja
E-mail: Dr.Trenkam@sportjus.hu

DOI 10.23716/TT0.22.2018.12

Absztrakt:

Napjainkban is még mindig, az egyik legfontosabb társadalmi kérdés a nők formális (*a valóságban még mindig nem teljes körűen érvényesülő*) jogegyenlősége után, az esélyek egyenlőségének az elérése. A nők és férfiak esélyei ugyanis, nem vitásan, ma sem egyenlők. A jog és az esélyek egyenlőségnek, – *a nők és férfiak közötti hatalmi egyensúlynak* – egyik legjobb indikátora lehet, hogy milyen esélyei, lehetőségei vannak a nőknek a társadalom felsővezetésében. Néhány éve ezt a speciális témát kutatom.

A STATISZTIKA A TUDOMÁNYOK, A TECHNIKA ÉS AZ ORVOSLÁS KÖRÉBEN c. konferencián elhangzott előadásomban a kutatásom kvantitatív eredményeit, azaz a statisztikai tény adatokat – *abból egy csokorral* – mutattam be, grafikusán ábrázolva. A számok ugyanis nem hazudnak. Jól tükrözik a nők valós, azaz esélyegyenlőtlen helyzetét a top vezetői szinteken. Kutatásomban azt találtam, hogy a nők valamennyi társadalmi alrendszerben, */politika, gazdaság tudomány, sport/* alulreprezentáltak a döntéshozói pozíciókban. Előadásomban rámutattam, a statisztikai adatok tükrözte jelenségek mögött rejlő okokra és összefüggésekre is; mégpedig a kutatásom eredményét jelentő – *az általam kreált* – abszolút új, konceptuális társadalomtudományi kategória, az IMPARITAS FACTOR [Esélyegyenlőtlenségi Tényező], rövid ismertetésével. Az Imparitas Factor és elemei ugyanis, egyszerre definiálják és adják oki magyarázatát a rejtett társadalmi folyamatoknak, melyek végső soron sajátos női gender akadályt jelentenek a gyengébbnek mondott nem előtt. Az előadással és jelen tanulmánnyal is, szeretném az – *abszolút novumot jelentő* – új kategóriát, az Imparitas Factort a tudományos diskurzusba bevezetni.

Az előadással, és jelen tanulmánnyal egyben célom, a „*nő kérdés*” napirenden tartása. Kutatómunkámmal célom hozzájárulni, hogy a XXI sz.-ban végre megvalósuljon a nők jogegyenlősége (*teljes körűen*) és ennek utána a nők

* Keresd a nőt (*francia*)

esélyegyenlősége is. Minden pályán, és minden pozícióban. Az élet minden területén. Az egész világon. Ez közös társadalmi érdek.

Kulcsszavak: női esélyegyenlőtlenség a XXI. században is; a nők hiánya, alulreprezentáltsága a társadalom vezetői pozícióiban valamennyi társadalmi alrendszer vezetésében, **IMPARITAS FACTOROK**, 'férfi kvóta', kontraszelekció a vezetésben.

BEVEZETÉS

A női jog és esélyegyenlőség témája ma is aktuális. Mindaddig aktuális, amíg a nők és férfiak között a jogok és esélyek egyenlők nem lesznek. Ma nem azok. Évek óta kutatom, a nők, a társadalom vezetésében elfoglalt helyét, helyzetét, mert ez az egyik legjobb indikátor, a nők társadalmi esélyeit, lehetőségeit tekintve. A nemek közötti változó viszonyrendszer, napjainkban is, az egyik legfontosabb társadalmi kérdés. [DUNNIG 2002.].

Jelen tanulmány, a STATISZTIKA A TUDOMÁNYOK, A TECHNIKA ÉS AZ ORVOSLÁS KÖRÉBEN c. konferencián, 2017. november 16-án elhangzott előadásom összefoglalója, melyben a nők esélyegyenlőtlen helyzetére hívtam fel a figyelmet, mégpedig a nők, a társadalmi alrendszerekben elfoglalt alulreprezentált helyzetét bizonyító, a kutatásom során elvégzett statisztikai adatgyűjtés eredményeinek bemutatásával.

Az előadásban itt nem állottam meg, hanem röviden bemutattam, a háttérben zajló okokat, folyamatokat, melyek azt eredményezték, amit a grafikonok jeleznek, azaz a női esélyegyenlőség hiányát. A statisztikák mögött álló okokat, összefüggéseket a kutatásom eredményét jelentő tudományos újdonság bemutatásával tártam a hallgatóság elé. Ugyanis abszolút novumot jelentő, konceptuális, új kategóriát alkottam, az IMPARITAS FACTOROKAT [Esélyegyenlőtlenségi Tényezőket], melyek egyszerre *definiálják és adják oki magyarázatát* a háttérben zajló társadalmi folyamatoknak, azaz mindannak, ami a nők esélyegyenlőtlenségét okozza.

A „*nő kérdés*” még mindig sok értetlenséggel¹ találkozok a társadalmi diskurzusban. Ebben a témában a kutatást, a dialógust mindig körül lengi egy fajta

¹ Kutatásom során számos negatív tendenciával találkoztam. Sokan óvtak a témától. A legkevesebb az volt, hogy „le feminisztáztak”, vagy gender aktivistának néztek. Mindkettő távol áll tőlem. Kíváncsi kutató vagyok és semmi több. Néhány példa az értetlenségre: az általam vizsgált egyik alrendszer vezetője nem is értette, mit akarok én tárgyi témával. Szerinte abban a szektorban, a nő kérdés úgy jó ahogy van, minden rendben van. Egyébként meg, mit akarnak a nők. Nincs is elég alkalmas és ambiciózus vezetőnek jelölhető köztük (SIC!) Egy általam igen nagyra becsült, neves magyar sportolónő pedig egyenesen így fogalmazott: „*nem tudom mennyire vagy vad, az értekezésedben?*” A téma kapcsán, a benne is jelen való félelmei törtek felszínre illetén. Már csak ezek miatt is szükséges a „*nő kérdés*” napirenden tartása.

rejtett izgatottság, elutasítás. Sokszor épp a nők részéről. Mindez engem egyáltalán nem tántorított el, sőt ellenkezőleg annál inkább felcsigázta érdeklődésemet. Őszintén kíváncsi voltam, miért lesznek a téma kapcsán idegesek, elutasítók az emberek? Valahogy ma sem, még mindig, vagy már újra[?] nem „ildomos” erről beszélni. Az igazsággal senki sem szembesül szívesen.... [!] A számok viszont kemény dolgok. Megmutatják, kendőzetlenül mutatják meg a társadalmi valóságot, azaz azt, mi is az igazság, a nők esélyeit tekintve. Mert, mint tudjuk a számok nem hazudnak. (Sík² 2013.).

I. MÓDSZEREK

Egyaránt használtam kvantitatív és kvalitatív technikákat. Kutatásom *'point of view'*-ja nőközpontú. Ez jelenti, az eddig leginkább a férfiak tapasztalatára épülő – és *ezáltal meglehetősen torz* – megállapítások helyett, egy egyetemes szemléletmód alapján történő értékelést. A nőközpontú vizsgálati módszer egyben felmutatja a patriarchalizmusnak nőkre és férfiakra gyakorolt, egyaránt ártalmas hatásait. (BUDAI 2004.). Ugyanakkor a legcsekélyebb mértékben sem férfi ellenes, és a legteljesebb mértékben keresi a párbeszéd lehetőségét. Kutatói alapelveim, hogy NEM szabad a nemeket egymás ellen fordítani; a Teremtésben Isten férfit és nőt teremtett, egymásnak, egymásért. Alap módszerem a kritikai hermeneutika³ volt, mely Wilhelm Dilthey óta, már nem csak a filozófia és a teológia alapvető vizsgálati módszere, hanem valamennyi humán tudományban használható kutatási eszköz. Ezek után, nézzük mit mutatnak a számok?!

II. NŐK A TÁRSADALOM VEZETÉSÉBEN, A SZÁMOK TÜKRÉBEN

A különböző társadalmi alrendszerek [politika, gazdaság, tudomány, sport] vezetésben vizsgáltam a nők számát, arányait. A saját adatgyűjtést grafikusán dolgoztam fel; ezentúl – *a forrás megjelölése mellett* – használtam központi uniós adatokat, és más kutatók eredményeit is. Az alábbiakban ezekből mutatok be néhányat.

A társadalomtudományban ismert a „*kritikus tömeg*” fogalma, még Drude Dahlerup (1988.) vezette be, mértékét $\approx 30\text{--}33\%$ -ban határozta meg; ennyire van szükség a kisebbségi érdekek artikulációjához. Ennek ismeretében érdemes az alábbi táblázatokat, grafikonokat szemlélteni.

² Forrás: <http://m.mandiner.hu/cikk/20130327>; Írta: FÖLDI Bence

³ hermeneuin = kijelent, megvilágít - [görög].

Az első két ábrán a hazai politikai elitben a nők participációját látják, konkrétan a magyar parlamenti arányokat.

A SZÁMOK NEM HAZUDNAK 1. - NŐK A POLITIKÁBAN

Női participáció a Magyar Politikai Elitben

Part	1990		1994		1998		2002		2006		2010		2014	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
MDP	8	4,8	6	15,8	1	5,9	1	4,2	1	9,8	-	-	-	-
SZDSZ	8	8,5	11	15,7	3	12,5	2	10	2	10	-	-	-	-
MSZP	5	15,1	22	10,5	14	10,4	23	12,9	25	13,1	5	8,5	6	3,2
FIDESZ	2	9,1	1	5	10	6,7	9	8,5	11	7,8	20	8,8	9	4,7
KISZP	1	4,7	1	6,5	-	-	-	-	2	8,7	2	5,4	-	-
FKGP	6	8,2	2	7,7	3	6,2	-	-	-	-	-	-	-	-
MIEP	-	-	-	-	1	7,1	-	-	-	-	-	-	-	-
Jobbik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	6,4	2	1
UMP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	31,2	2	1
Összesen	28	7,3	43	11,1	32	8,3	35	9,1	41	10,6	35	9,1	19	9,54

[forrás: Bunczák Katalin: Székely 2003; Bunczák Várnay 2007; in Várnay Beke, 2013.]

1. ábra

2. ábra

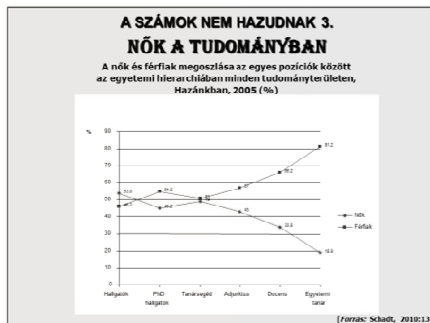
Mint jól látható, a nők aránya, hazánkban, a rendszerváltást követő országgyűlésekben, 7,3–11,1% között mozog. Ezzel szemben az EU átlaga, 30 % feletti.

A 2. sz. ábrán láthatjuk, az 1990-es és a 2014-es eredményeket. A 2014-s választások után, százalékosan, a 1990-hez képest ugyan egy kicsit nőtt, (*azonban pl. 1994-hez, 2006-hoz viszonyítva csökkent*) a nők aránya, de számukat tekintve, ekkor volt a legkevesebb képviselőnő, 19 fő a parlamentünkben. Ehhez az adathoz ismerni kell, hogy 2014 után, a vonatkozó jogszabály szerint, jelentősen csökkent a képviselők összlétszáma.

Az alábbi ábrán, a gazdaság top menedzseri pozícióiban a nők arányát látjuk. Míg az EU országainak többségében, a gazdaságban növekedett a nők vezetői participációja, addig a poszt-szocialista országokban, így hazánkban is csökkent.

3. ábra

4. ábra

A következő két ábra a nők a tudományban elfoglalt arányait mutatja. Míg az egyetemisták között kis mértékben ma már több a nő, addig az egyetemi hierarchiában az olló teljesen szétnyílik; már a PhD hallgatók között is kevesebb a nő, a professzorok között pedig, már alig találhatunk nőt hazánkban. (4. ábra). Az 5. ábra a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagjai között a nemi arányokat mutatja. A férfiak participációja: 94,9%. Ez, sokat mondó! *Egy további adalék: 2016 májusában az MTA-n, a levelezők között tagfelvétel volt; a 26 új tag között, egyetlen egy **nő, nem akadt!***

5. ábra

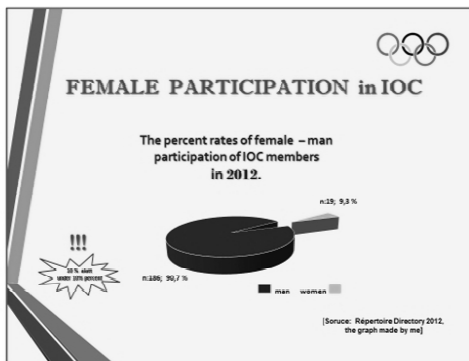
A STATISZTIKA A TUDOMÁNYOKBAN c. konferencián, az előadásomban a sportvezetésre fókuszáltam, tekintettel arra, hogy a sport, a sportvezetés egy különösen maszkulin alrendszer, egyben meglehetősen zárt közeg, így kitűnően használható a jelenségek vizsgálatára, és azokból következtetések levonásra.

Továbbá, mert a kutatásom fókuszában ez az alrendszer állt. Ugyanis történt valami, számomra vártalan és igencsak meglepő esemény, még amikor a Testnevelési Egyetem (TF), hallgatója voltam (2010-ben). Kutatásom kezdetekor az egyik (ekkor volt) évfolyamtársam megosztotta velünk saját tapasztalatát, „a *nők sportban*” témában; története dióhéjban a következő: ez a hallgatónő elmondta a szakdolgozata konzulensének, hogy a sikeres diplomázás után szeretne a MOB-ba kerülni, ott kíván dolgozni, előre haladni, nb. magas sportvezetői [sportdiplomáciai(?)] karrierre vágyik. Tanára – *vélhetőleg pusztán segíteni akarásból* – nyomban kiábrándította: „*Kisasszony ezt felejtse el! Nőként, Önnek erre semmi esélye!*” Nem voltak, nincsenek illúzióim a nők esélyeit, lehetőségeit illetően, de ez azért még engem is meglepett. Hogy a XXI. században egy ilyen mondat, komoly ember szájából elhangozhat?! Nyilván volt oka; valószínű az illető tanár úr, így tapasztalta meg a /sport/társadalmi valóságot.

Mondhatni „*alea iacta est*”.⁴ Ez a szomorú valóság inspirált arra, hogy a sportvezető nők helyzetét kutassam, kutatásomban erre a még nem vizsgált területre fókuszáljak. Ugyanis hazánkban⁵, sportvezetőnőkre vonatkozó kutatás eddig még nem készült. A kutatók foglalkoztak már sportolónőkkel, edzőnőkkel, a sportolónők média jelenlétével, de sportvezetőkkel, előttem még senki sem. *Ez tehát egy újabb elsőség.*

Érdeklődésem ezek után, arra irányult, hogy milyen is a nők valós helyzete napjainkban a sportvezetésben /sportdiplomáciában. Vizsgáltam a nők helyzetét a NOB-ban, különböző egyéb nemzetközi sportszervezetekben, a MOB-ban és számos magyar sportszervezetnél. A NOB-ban, a nők esélyegyenlőségét biztosítandó kvóta ajánlásokat, később kvóta elvárásokat fogalmaztak meg, néhány évvel ezelőtt. Ilyen, NOB kötelező kvóta elvárás volt a Nemzeti Olimpiai Bizottságok felé, hogy a döntéshozó testületeikben a női participáció érje el a 10%-t, 2000. dec.31-ig. A sportvezetők közötti, női participáció 2005. dec.31-ig, pedig már 20%-t kellett (volna) elérje, a NOB elvárásai szerint.

A következő ábrán a nők – férfiak arányát a láthatják, a NOB tagok között. 7 évvel a 20 %-s kvóta előírás után, magában a NOB-ban SEM volt meg, a 20%-s női /döntéshozói/ participáció.

6. ábra

Nők létszáma, aránya 2012-ben, a NOB Közgyűlésében, és testületeiben

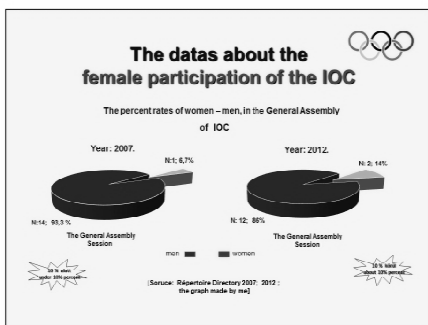
- A 205 NOB tagból, 19 volt nő a NOB Közgyűlésében.[a nők aránya: 9,3%].
- Nem volt nő az alelnökök között.

⁴ „A kocka el van vetve”– mondotta Julius Caesar, midőn átlépte a Rubicont, Kr. e. 49. január 10.én. hallván, a fenti történetet, magam is átléptem, a – kutatás irányát megszabó – Rubicont.

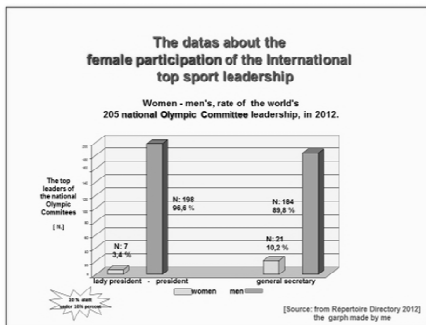
⁵ Nemzetközi vonalon természetesen voltak, vannak, megismerhetők, a sportvezetőnőkre vonatkozó tudományos kutatások eredményei; ezeket én áttekintettem az 1980-s évekig visszamenőleg.

- A Végrehajtó Bizottságban, (l. 7. ábra) a 14 fős tagságból, 2 anő. [anőkaránya: 14,28%].
- A NOB szakbizottságaiban, munkacsoportjaiban 233 fő dolgozott 2012-ben, ebből 53 fő volt
- Nő. [a női participáció: 22,74%]. Ezek nem döntéshozói posztok! Itt „csak” munkavégzés van.
- Egyetlen bizottságnak, jelesül a Női Bizottságnak volt női vezetője.
- Volt viszont egy olyan bizottság, melyben 2012-ben, egyetlen egy nő sem volt.

A 7. ábrán, a NOB Végrehajtó Bizottságában (ez az Elnökségnek felel meg) láthatjuk a nemek arányait; 2007-ben, 2012-ben. A 8. sz. grafikonon a NOB családfához tartozó 205 Nemzeti Olimpia Bizottságban látjuk a nők számát, az elnöki és a főtítkári posztokon, 2012-ben. A 205 Olimpiai Bizottságból, 7-ben volt női elnök, és 21-ben női főtítkárs. Elsősorban a fejlődő országok „rendelkeztek”⁶ ezzel a néhány női sportvezetővel.

7. ábra

8. ábra

Kutatásom során vizsgáltam a nők esélyeinek jogszabályi hátterét⁷ is. Minden ellenkező híreszteléssel szemben a jog nem, 'nem' semleges. A jog, mint strukturált folyamat hordozza a társadalmi struktúrák ballasztjait. [kik, milyen módon, milyen célzattal alkotják stb.] Témánk szempontjából, meg kell állapítsuk, a jogot évezredek keresztül férfiak alkották. Ma is általában férfidominált parlamentek gyakorolják a törvényhozói hatalmat az államok többségében; de többnyire férfi többségű a helyi önkormányzatok képviselő testülete, és a sportszervezetek

⁶ Női Elnök: Bermuda, Bulgária, Djibuti, Indonézia, Lesotho, Namibia, Zambia

Női Főtítkárs: Aruba, Cook-szigetek, Costa-Rica, Etiópia, Fiji szigetek, Grenada, Izland, Jordánia, Luxemburg, Malawi, Moldova, Monaco, Új Zéland, Uganda, Palau, Pápua Új Ginea, Svédország, Swáziföld, Törökország, Zambia, Zimbabwe.

⁷ A 'nem semleges' jog mítoszát eloszlatozó tanulmányom a Kaleidoscopehistory Művelődés-, Tudomány- és Orvostörténeti Folyóirat 2014. Vol.5.No.9 számában olvasható.

Alapszabályait is a férfidominált közgyűlések konstruálják, konstituálják. A jog tehát ma is férfijogú strukturális-funkcionális mechanizmusok mentén, elsődlegesen férfiszemszögből, férfi érdekekért keletkezik; így a férfi hatalom, erő reflektációja.

Mint ügyvéd, ki kell jelentsem, a női jog egyenlőség *conditio sine qua non*-ja, hogy kellő számú nő legyen a jog és az intézményekre irányadó egyéb normák alkotói között. Ezzel szemben napjaink valósága – *mint a grafikonokból látjuk* –, hogy a női participáció a társadalmi alrendszer vezetésében, – *így a normákat alkotók között sem* –, meg sem közelíti a kritikus tömeget, azaz a 30–33%-t! A paritásról, már nem is beszélve.

A sportjogot, 'women's point of view'-ból, külön is tanulmányoztam. A 2000. évi CXLV. tv. [Sporttörvény], a 92. § (10.) bek szerint: a sportterületén működő köztestületek és közalapítványok döntéshozó, vezető testületeiben a nők aránya,

- 2001. nov. 15.-ig minimum 15 % -nak,
- 2006. nov. 15.-ig minimum 35 % -nak [!] kell lennie.

Ez már jog és sporttörténelem, tekintettel arra, hogy fenti Sporttörvényt a 2004. évi I. tv. hatályon kívül helyezte. Az ezt követő [a 2004. évi I. tv.] majd ez ezt módosító [2011. évi CLXXII. tv. és 2016. évi CXIX. tv.] a Sporttörvények [annak alkotói] „elfelejtette(ék)” ezt a kvóta⁸ szabályt megismételni. A sport szektort, a központi törvények és rendeletek mellett, számos belső norma irányítja; ezek, az aktorok magatartására gyakran nagyobb erővel hatnak, mint a törvények. Ilyen a MOB Alapszabálya⁹ is. Ebben, számos tartalmatlan, üres, és/vagy gumi szabály van, mely a nők vezetői esélyeit, a háttérből gátolja. Előadásomban kettőt emeltem ki. Az általam némi iróniával, csak „*törekvés szabálynak*” titulált normát – miszerint a MOB „*törekszik*” a női esélyegyenlőségre –, az Alapszabály III. fejezet 28. § (2) bek. szerint. Ez a norma végtelenül üres, semmitmondó, még hivatkozási alapul is alkalmatlan. [Ekként rendelkezett a 2012

⁸ A női kvóta kérdése, mióta csak először felmerült, állandó vita tárgya. Kutatások alapján, úgy tűnik, hogy támogatás nélkül, – ilyen a kvóta is –, a valódi magas vezetői posztokra, a nők egyáltalán nem, vagy csak kivételképp, igen csekély számban juthatnak el. E körben 3 dologra hívom fel a figyelmet:

- „...a kvóta NEM az érdemesek érdemtelenné váló felváltásáról, HANEM éppen az érdemesek közötti esélyegyenlőség megteremtéséről szól.” (LONSZKI 2008, in: LONSZKI, 2014:56.),
- hogy aki kvótával jut vezető tisztséghez attól ő még – önmagában – nem lesz alkalmatlan. Mint, ahogy aki kvóta nélkül jut magas posztra, attól még egyáltalán nem biztos, hogy alkalmas.
- míg a női kvótákat általában hevesen ellenzik, addig a patriarchális társadalmi struktúrák, '*férfi kvótái*' működhetnek. Nb. az alkalmatlanság kérdése soha nem merül fel, a '*férfi kvótával*' előre jutó férfiakkal kapcsolatban.

⁹ A jelenleg hatályos, 2016. évi CXIX. törvényt megelőző, egyik korábbi Sporttörvény [2011. évi CLXXII. törvény] nyomán, azzal összhangban a MOB, 2012-től hatályos Alapszabálya szerint végeztem elemzéseimet; a megállapítások módosítására azonban nem volt szükség, tekintettel arra, hogy a MOB jelenleg hatályos Alapszabálya, a női jogokat tekintve, lényegi eltéréseket NEM tartalmaz.

előtti alapszabály III. Fejezet, 6 § 7. pontja, és a legújabb¹⁰ a 2017-től hatályos Alapszabály is, a III. fejezet 20 § (2) bek.-e]. Továbbá: a szubjektívizmust lehetővé tevő gumiszabályt, mely szerint, MOB tagnak meghívatók – egyesek, „...a MOB elnöksége felkérése alapján...””. [19.§(1) bek. b) pontja]. Az idézett alapszabályi szakasz címe „*adományozható tagság*”, erősen vitatható. Feudális, szervilis, szubjektív eljárást sugall. Ez egy, konkrét tartalom nélküli, egyben mindenféle jogorvoslatot teljesen kizáró, a belterjességet megalapozó, következőképpen végtelenül diszkriminatív norma. Minden ilyen tartalmatlan, 'gumi' szabály a nők számára nemi hátrányt is jelent: a 2014. májusi MOB Közgyűlésben kilenc személy¹¹ volt MOB tag, ezen normahely alapján. *Valamennyien férfiak!* Könnyen belátható, igen kevés az esélye annak, hogy a [2014.májusában] 88,9 %-s férfi többségű MOB Elnökség, nőt 'kerjen' fel a hatáskörbe utalt, szubjektív elbírálást lehetővé tevő döntésekor, miközben a *-normatívában egyébként közelebről nem definiált-* felkérhető személyek, – *döntően férfiak* –, soksága ott lobbizik az előszobákban. MOB tagnak lenni ugyanis magas státuszt, presztízt jelent.

A következő két ábrán (9., 10. sz.) a MOB Közgyűlésében, illetve az Elnökségében a nők és a férfiak arányait tüntettem fel. Az Elnökség esetében, évekre visszamenőleg is.

9. ábra

10. ábra

¹⁰ A legfrissebb MOB Alapszabály, 2017. április 24.-től hatályos. Itt is jelzem ezt összevettem a korábbi, a 2012-s, az elemzésem alapjául fekvő Alapszabállyal; ennek alapján megállapítottam, hogy témánk, a nők esélyegyenlősége szempontjából érdemi változtatást az új Alapszabály sem tartalmaz, mindezek miatt a lex sportívák körében tett elemzéseim *aktualizálására nem volt szükség*.

¹¹ Jelen tanulmány, és a mögöttes kutatás semmiféle értékítéletet nem kíván tenni, az így megválasztott konkrét személyek vonatkozásában Ez ellenkezik a társadalomtudományi kutatás alapelveivel. Ugyanakkor jelzésértékű, hogy a 'meghívásos alapon' MOB taggá lettek, valamennyien férfiak. Ez a tény, önmagáért beszél.

*A Magyar Országos Sportági Szakszövetségek Elnökségében,
a nők és a férfiak száma, aránya; 2013-ban.*

Országos Sportági Szakszövetségek	Elnökség tagjai	Férfiak	Nők	Férfiak	Nők
Olimpiai sportágakban: [33 nyári + 3 téli]	/fő/	/fő/	/fő/	%	%
Magyar Atlétikai Szövetség	7	5	2	71,4	28,6
Magyar Birkózó Szövetség	25	25	-	100	-
Magyar Evezős-Szövetség	9	8	1	88,9	11,1
Magyar Golf Szövetség	12	10	2	80	20
Magyar Gyereplabda Szakszöv.	4	4	-	100	-
Magyar Íjász Szövetség	7	6	1	85,8	14,2
Magyar Judo Szövetség	18	18	-	100	-
Magyar Kajak-kenu Szövetség	14	14	-	100	-
Magyar Kerékpáros Szakági Szöv.	7	7	-	100	-
Magyar Kézilabda-Szövetség	8	8	-	100	-
Magyar Kosárlabdázók Orsz. Szöv.	11	11	-	100	-
Magyar Labdarúgó-Szövetség	9	8	1	88,9	11,1
Magyar Lovassport-Szövetség	7	7	-	100	-
Magyar Orsz. Asztalitenisz Szöv.	10	10	-	100	-
Magyar Orsz. Base-Softball Szöv.	8	7	1	87,5	12,5
Magyar Ökölvívó-Szövetség	21	21	-	100	-
Magyar Öttusa-szövetség	12	10	2	83,3	16,6
Magyar Ritmikus Gimn. Szövetség	7	5	2	71,4	28,6
Magyar Röplabda-Szövetség	11	9	2	82,8	18,2
Magyar Rugby Union	6	6	-	100	-
Magyar Sportlövők Szövetsége	21	15	6	71,5	28,5
Magyar Súlyemelő-Szövetség	9	9	-	100	-
Magyar Szinkronúszó Szövetség	7	6	1	85,8	14,2
Magyar Szörf-Szövetség	7	7	-	100	-
Magyar Taekwondo-Szövetség	5	5	-	100	-
Magyar Tenisz-szövetség	16	14	2	71,4	28,6
Magyar Tollaslabda Szövetség	9	9	-	100	-
Magyar Torna Szövetség	8	6	2	75	25
Magyar Triatlon Szövetség	7	6	1	85,8	14,2
Magyar Úszó-Szövetség	16	11	5	68,7	31,3
Magyar Vitorlás Szövetség	12	12	-	100	-
Magyar Vívó Szövetség	15	13	2	86,7	13,3
Magyar Vízilabda-szövetség	15	15	-	100	-
+ Magyar Curling Szövetség Téli	6	6	-	100	-
+ Magyar Jégkorong Szövetség Téli	11	9	2	82,8	18,2
+ Magyar Korfolyázó Szövetsége Téli	13	10	3	77	23

11. ábra *Forrás: a sportszövetségek hivatalos honlapjai*

Mint kitűnik, a MOB Elnökségében a legmagasabb női participáció 3 fő, 2012 – 2014 között volt¹². Jelenleg, 2017-ben, pedig ismét csak 1 nő tagja van az Elnökségnek. A táblázatban, a nyári Olimpiai sportágak, magyarországi Szakszövetségeinek, (33 db) és mutatóban 3 db téli olimpiai sport, szakszövetségeinek az Elnökségeiben a nők és a férfiak arányát látják.

A szürkénvel kiemelt sorokban, azokat szakszövetségeket jelöltem, ahol az Elnökségben **egyetlen egy nő nem volt** 2013-ban. Ez a 33 nyári sportági szakszövetség **több, mint a fele!**

Itt jelzem, a vizsgált intervallumban egyetlen egy szakszövetségénél, **nem volt nő az elnöki poszton!**

Mind a hazai, mind a nemzetközi számadatok azt bizonyítják, ma nincs női esélyegyenlőség! *Még a demokráciákban sem!*

Éppen 100. éve, az első feministák a nők esélyegyenlőségért küzdöttek: „Mi azért harcolunk, hogy eljőjön az idő, amikor egy születendő kislány egyenlő esélyekkel vág neki az életnek, mint fiútestvérei.”(E. PANKHURST 1914; in NÁZER, 1996:1). Nos, úgy tűnik ez az idő, mára sem érkezett el a nők számára; még a fejlettnak mondott nyugaton sem. Nem beszélve azokról a társadalmakról, ahol „...a férfiak uralma, a nők alávetettsége a legalapvetőbb, és megkérdőjelezhetetlen normák közé tartozik”.(ANDORKA, 2006:335)

E körben, – napjaink multikulturális sokkja, az Európát ért, tömeges és ellenőrizetlen migráció közepette –, minden, a 'women studies'-t művelő kutató, köteles felhívni a figyelmet arra, hogy most külön is fókuszálni kell a női jogok terén elért, – több évszázados küzdelem után elért(!) – eredmények megőrzésére és kiterjesztésére! Nehogy elveszenek[!] ezek, az eddigi, ugyanakkor korántsem elégséges, korántsem teljes körű vívmányok! **Értékeinket e téren is őrizni szükséges!**

E mellett, ezen túl, *fokozni kell*, az „*érzékenyítés*” feladatát, [a nő is ember¹³(!)], és folyamatosan törekedni kell a női jogok, további kiterjesztésére! Még a demokratikusnak mondott, de férfijogú nyugati társadalmakban is.

¹² Mielőtt harsány hurrázásban tömén ki, tudni kell, hogy a 2012-14 közötti csekély mértékű női létszámbővülés magyarázata a MOB akkori struktúrájában rejlik. Azaz, a már hivatkozott 2011-es Sporttörvény nyomán létre jött egy „mega” MOB, mely magába olvasztotta – szakmai tagozatok néven – a korábban önálló sportköztisztviselőket (Paralimpiai Bizottság, Szabadidős Sportszövetség stb.), ennek vezetőivel együtt. A vezetőik, – formális közgyűlési szavazás útján- lettek a MOB alelnökei, így az elnökség tagjai is. Mivel pedig ez időben a hazai Szabadidős Sportszövetség vezetője, egy nő volt, konkrétan a világ bajnok tájfutó Monspart Sarolta, valójában az ő alelnökké választásával nőtt, a női participáció a MOB Elnökségében. Ő azonban igen hamar lemondott a MOB alelnöki tisztségéről. Lemondásának fő oka az volt, hogy valójában nem működött [nem jól működött] a szakmai tagozatok szerint funkcionáló MOB; azaz a források elosztása túlságosan is élsportcentrikus volt, és e miatt Monspart Sarolta nem tudta azokat a szempontokat érvényre juttatni a Szabadidősport érdekében, melyek miatt annak idején elvállalta az alelnökséget. (Forrás: Lánchíd rádió Sportadása, 2014. nov. 22. 18 óra.)

¹³ Shani Boianjiu izraeli, feminista újságíró, író.

A statisztikai tény-adatok felkiáltó jelek; ugyanakkor „*csak*” jeleznek; a miérteket, az okokat, a magyarázatokat nekünk, kutatóknak kell feltárni! Kutatásom célja volt, feltárni a tényeket, megérteni a folyamatokat, rámutatni az okokra, mindarra, ami a nők alulreprezentált helyzetét eredményezi a vezetésben.

Kutatásom EREDMÉNYE-ként feltártam a nők társadalmi decficitjének, okaként nevesíthető jelenségeket, ezek definiálására megalkottam a teljesen új, konceptuális kategóriát az **IMPARITAS FACTORT**, mely egyszerre deskriptív, interpretív és diszkurzív társadalomtudományi kategória. Továbbá meghatároztam ennek elemeit. A STATISZTIKA A TUDOMÁNYOKban c. konferencián elhangzott előadásomban, az **Imparitas Factorok** segítségével szemléltettem a szimbolikus társadalmi térben zajló – *a számadatok mögött álló, az azokat okozó* –, maszkulin folyamatokat.

III. IMPARITAS FACTOROK

Mind az előadásomban, mind jelen tanulmányban – *a rendelkezésre álló keretek között* – csak igen röviden¹⁴ tudtam/tudom bemutatni, az **Imparitas Factorokat**.

Az **IMPARITAS FACTOROK** per definitionem:

- NŐI IMPEDIMENTUMOK [akadályok]
- A strukturális és működési – speciális női gender hátrányok

Mint a nők vezetővé válását akadályozó jelenségeket, komplex módon modellező, egyszerre LEÍRÓ és egyben MAGYARÁZÓ új, konceptuális kategória.

Imparitas Factorok, azaz *Esélyegyenlőtlenségi Tényezők*, mert az e kategóriában összefoglalt struktúrák, folyamatok, mechanizmusok – *melyek a társadalomban vidáman egzisztálnak* –, a nők esélyeinek egyenlőtlenségét jelentik.

Öt ilyen Esélyegyenlőtlenségi Tényezőt definiáltam.

Ezek a következők:

- Az Inter Pocula (1)

¹⁴ Teljes terjedelmében ismerhető meg az általam kreált új konceptuális kategória, a Kaleidoscopehistory Művelődés-, Tudomány- és Orvostörténeti Folyóirat 2016. decemberi számából, melyben a 2016. júniusában, az MTA-án megtartott előadásom részletes írásos változata olvasható. Dr. TRENKA MAGDOLNA: Imparitas Factorok. Esélyegyenlőtlenségi Tényezők, a nők vezetővé válása előtt. in: Kaleidoscopehistory Művelődés-, Tudomány- és Orvostörténeti Folyóirat 2016. Vol.7.No.13

- A Hagymányok Automatizmusa (2)
- A Közéleti Patriarchizmus (3)
- A Szinergia (4)
- A Súlytalanság Állapota (5)

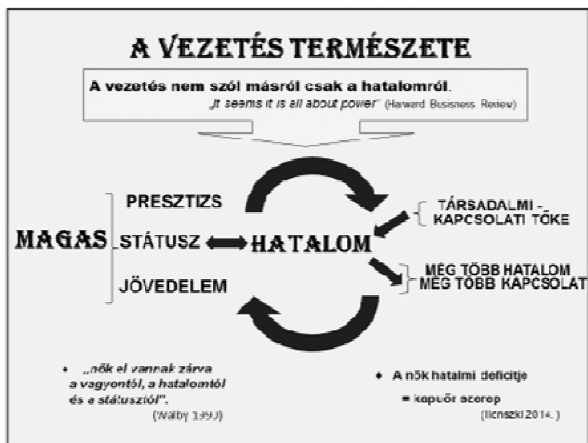
Mielőtt rátérek az Imparitas Factorokra, előbb a hatalom természetéről adok egy rövid összefoglalót, figyelemmel arra, hogy a női esélyek egyenlőtlenségnek háttérében a hatalom problematikája áll.

A hatalom központi eleme a nemek közötti viszonyoknak; ugyanis a férfi és a női 'nem'... „*kapcsolata legjobban a köztük levő hatalmi egyensúllyal*” (DUNNING, 2002:141.), vagy éppen ezen hatalmi egyensúly hiányával ábrázolható.

Napjainkban: „*a konfliktus nem annyira a jövedelemért, hanem a hatalomért folyik*” (DAHENDORF 1953, in: ANDORKA, 2006:166.); ennek egyik nagy terepe a társadalmi alrendszerek vezetői pozícióiért történő verseny. A nemek közötti relációkban ez a küzdelem egyenlőtlen. Emlékeztetek Walby klasszikus megállapítására, mely szerint a nők, a közéleti patriarchátus működése okán „...*el vannak zárva a vagyontól a hatalomtól és a státusztól*”.(WALBY 1990, in: GIDDENS, 2008:368.). Háttérben tehát a nők hatalmi deficitje áll.[lack of power (PFISTER 2003)] Nincsen olyan társadalmi alrendszer ugyanis, ahol a nők azonos hatalommal bírnának, mint a férfiak.(GIDDENS 2008.).

A hatalomra vonatkozó közfelfogás jellemzője, hogy a hatalmat, – *általában* –, nem az egyének személyes képességeihez, jellemzőihez köti; inkább egyes társadalmi státuszokhoz; ezeket pedig dominánsan a férfiakhoz tartozónak véli. Feltétlenül szükséges rámutatni, hogy a hatalom nem a biológiai 'nem', -*nem a férfiak nemi-*, sajátossága! Ugyanakkor mégis azzal kell szembesülünk, hogy hatalmuk, vagyonuk, státuszuk, általában a /*férfidomináns*/ politikai és gazdasági elit [túlnyomó többségében] férfi tagjainak van; ők olyan hatalmi, kapcsolati, vagyoni, társadalmi tőke többlettel [KANTER (1977.); PUTNAM (1993, 2000.); (BOURDIEU 2000.)], rendelkeznek, melyekkel a nők nem.

A társadalmilag értékelt pozíciók elnyerése döntően, hatalmi kérdés. A következő folyamatábrán tüntettem fel, a háttérben zajló maszkulin folyamatok végnélküli körforgását; ahogy az a kutatás során előttem feltárult....

12. ábra

Vizsgáljuk meg, hogyan is működik a hatalom, a hatalom hiánya, mint strukturális meghatározottság; mivel „...a nemek közötti viszony problémája elsősorban strukturális probléma.” (KOVÁCS G., 2009:11.).

A hatalom, több 'ényező's', több 'változótól' függ, döntően a személyek és a csoportok közötti relációk határozzák meg.

A hatalom átfogó definíciója szerint, az egyének vagy egy csoport tagjainak, az érdekérvényesítő képessége; azaz az a képesség, hogy bizonyos célokat elérjenek, – pl.: vezetővé váljanak –; a körülményeket a céljaiknak megfelelően alakítsák. (GIDDENS 2008.). A nemek és a hatalom három irányból meghatározott: *strukturálisan* [formális, politikai és intézményi vonalon, jellemzően férfiakhoz köthetően], *kulturálisan* [férfiasság-nőiesség mintázatának megfelelően], és *folyamataiban* [hatalommegosztás, és annak működése].(ELY & PADAVIC 2007.)

A szociálpszichológia használja a 'szociális hatalom' fogalmát, az emberi kapcsolatok, szociális interakciók átfogó jelenségeinek leírására, magyarázatára. A 'szociális hatalom' determináns elemei: az 'erőforrások', a 'függőségek' és az 'alternatívák'.(Secord-Backman, in: LENGYEL, 1997.). Az 'erőforrás' [mint a szociális hatalom egyik típusa; (SECORD-BACKMAN, in: LENGYEL, 1997.)]. az aktorok olyan tulajdonsága, amely képessé teszi őket arra, hogy befolyásolják egy másik személy nyereségeit, áldozatát [költségeit]. Ez a definíció lényegében megegyezik az általános – a fent már citált – meghatározással. Amennyiben a nők hatalmi deficitjét a fent definiált a szociálpszichológiai keretben szemléljük, akkor értjük meg igazán, hogy a nők mennyire 'eszköztelenek' [vö. MERTON (1980.) anómia elméletével], a szociális hatalom 'használatában'. Mindezek miatt, a társadalmi hierarchiában való előrelépés, a nők számára, támogatások [pl.: a sokat

vitatott női kvóta] nélkül kevésbé lesz hatékony. A kompetenciák, a rátermettség nem elég. A vezető posztok jellemzően nem az egyének nyílt versenyében dőlnek el (BODNÁR 2012.). Tekintettel arra, hogy a nőknek általában nincsenek olyan erőforrásaik, [hatalmuk/kapcsolataik] és ezzel összefüggésben alternatíváik, melyek lehetővé tennék, hogy 'használják' a szociális hatalmat, mozgásterük valójában igen csekély a vezetői pozíciókért folytatott versenyben. Ez egyben magyarázza a nők – *korlátozott lehetőségeik közötti* – gondolkodásmódját, ennek megfelelő attitűdjeiket, cselekvésük formáit, egész viselkedésüket; sőt identitásukat is!¹⁵

Alárendelt helyzetből, hatalmi deficitell, igen csak nehéz a társadalmi ranglétrán előre lépni.

A társadalmi tőke, – *ennek elemei a kapcsolati tőke, a vele járó hatalommal* – nagyban befolyásolja, [determinálja?], hogy kik érik el az áhított, a társadalmilag tekintélyes, magas posztokat. A társadalmi élet lehetőségeihez való hozzáférés, a férfiak részéről történő 'monopolizálása' (DUNNING 2002), eredményezi, hogy a férfiaknak, mint csoportnak meghatározó *hatalmi/kapcsolati* tőke többlete lett; ez az alapja a magas státuszú posztok allokációjának. A rendszert a körforgásszerűen működő, és önfenntartó rejtett mechanizmus [*old boy's club*¹⁶ *system*, 'férfi kvóta', *maszkulin netwörkök* (ILONSKI 2014)] „üzemelteti”.

Ezek után nézzük a nők társadalmi deficitjét modellező, Imparitas Factorokat. /röviden/. Mindenek előtt megadom az *Imparitas Factor* elemeinek definícióját, ahogy azt én meghatároztam:

III.1. Inter Pocula: [poharak között, értsd: *poharazás közben*-latin], mint új kategória:

egyszerre *jelenti* az évezredek alatt megkövesedett, férfi jogú, patriarchális *struktúrát*, és írja le annak rejtett *működését*, metaforaként. Azaz, a tisztségek, posztok, beosztások '*poharazás közben*', terített asztal melletti le és kiosztását, ahol a hatalom struktúrái, az informális kapcsolatok, a kapcsolati tőke az elsődleges; ezért a nők, vezetővé válásának lehetőségét markánsan, mögöttesen, és nagyfokú látenciában gátolja; egyben eszköze a kontraszelekciónak.

Az **Inter Poculának** két oldala van. Egy strukturális és egy funkcionális.

➤ A strukturális oldalra a klasszikus Beurdeu-i idézet hoztam példaképp. A '*szimbolikus negatív hányados*', mely még ma is, és a demokráciákban is

¹⁵ Arra gondolok, amikor a vezetésben, a nők önmagukat sorolják hátrébb a hierarchiában; mégpedig úgy, hogy ezt rendjén valónak érzik. Továbbá, amikor a nők maguk is úgy vélik, a férfi pusztán azon oknál fogva, mert férfi, alkalmasabb vezetőnek.

¹⁶ A kifejezést Collinson és Hearn 1996, (in: CLARINGBOULD & KNOPPERS, 2013:169.) használta először, az informális -maszkulin- háttér netwörkökre.

szegregálja a nőket. A szegregáció nem csak kirekesztés, az alávétel egy formája. A rendszert érdekek tartják fenn, és működtetik. Össztársadalmi viszonylatban ezek az érdekek, maszkulin érdekek.

A struktúrák közül most hármat emelek ki:

- a) Kapcsolati hálókat. Az Inter Pocula ugyanis zárt férfítárságok, informális hálózataként működik: melyeken keresztül az *'in group'* tagjai, azonosítják és támogatják egymást, és határolódnak el másoktól, az *'out group'*-ba tartozóktól; akik nagyon gyakran éppen a nők.
- b) A presztízs elvet, mely miatt a férfiak hálói, általában férfiakból álló homofil hálók, ahol az aktorok képesek egymás kölcsönös támogatására.
- c) A *'férfi kvótát'*. Ha szóba kerül a kvóta, mindenki a *női kvótára* gondol; sokan elhúzzák a szájukat és buta *'kvótanőket'* vizionálnak. Miközben a társadalomban, masszív *'férfi kvóta'* üzemel! Mind a tudomány, mind az EU rámutat a *'férfi kvóták'* létre. Idézek az EU egyik állásfoglalásából: „*...ma a kvóták informális rendszerét alkalmazzák, melynek keretében a férfiakat részesítik előnyben a nőkkel szemben, a férfiak, pedig férfiakat választanak a döntéshozatali pozíciókba, ami nem formalizált rendszer, mindazonáltal szisztematikus.*” (2013/C 251 E/02 Állásfoglalás E. pont). Roppant érdekes, a *'férfi kvótával'* előre jutó férfiaknál, soha meg nem kérdőjelezzük alkalmasságukat pusztán azért, mert ily módon, *'férfi kvótával'* jutottak előre. Buta *'kvótaférfiakról'* nincs szó a társadalmi diskurzusban, nem igaz?

➤ Az Inter Pocula funkcionális oldala, alatt a következőket értem:

A társadalmi tőke napjainkra létrehozott egy önálló felettes entitást. Működik egy láthatatlan mechanizmus, mely mindenki számára tökéletesen érzékelhető, mégsem veszünk róla tudomást. A patriarchátus, *'old boy's club'* üzemmódban működik, és ezen keresztül korlátozza, (*'férfi kvóta'*) az általa uralt területekre bebocsátott nők számát.

III.2. A Hagyományok Automatizmusa:

a patriarchális tekintélyi modell, újratermelődését magyarázó, annak szimptomáit leíró új kategória, mely *két irányból megragadva mutatja* be a jelenség strukturális esszenciáját:

A hagyomány a férfinak eleve magasabb státuszt, tekintélyt tulajdonít; melyet a *társadalom mechanikusan fogad el*. A *'hagyományok alapján'* a döntéshozók inkább választanak férfit.[*'férfias szerep internalizált tovább élése, melyben nagy szerepe van a sztereotípiáknak, és a 'szkripteknek'*]. A nőknek aktuálisan mindig meg kell harcolni a tekintélyükért; míg a férfiaknak pusztán férfi mivoltuk okán, erre általában nincs szükségük.

Ilyen külső hatások közepette, gyakran maguk a diszkriminált nők is úgy vélik, azt feltételezik a férfiakról, hogy alkalmasabbak vezetői pozícióra, mint a nők.

III.3. A Közéleti Patriarchizmus:¹⁷

Jelenti a társadalom elitjének [akik jellemzően férfiak], társadalmi tőke többletét, annak **strukturálisan determinált folyamatát**. Az általam a '*Közéleti Patriarchizmus*' definiált jelenség, korlátozza egyes aktorok, különösen a nők – *magasabb* – pozíció szerzését; ugyanis egyre inkább a társadalmi tőke többlet az alapja a befolyásos pozíciók allokációjának. A státusz posztok vonatkozásban egyébként is meglévő szegregáció és kontraszelekció fokozódására számíthatunk, ezen női akadály miatt. A „...*nemi egyenlőtlenségek új formájára számíthatunk...*”. (EAGLY & CARLI 2007, in: KÜRTÖSI, 2008:35.). A sportban ez egy további sajátosságot hordoz: a sportvezetés, ennek vezetői posztjai, napjainkra társadalmilag erősen felértékelődött. Élénk „*érdeklődés*” indult tehát a sportvezetés iránt a férfidominált politikai és gazdasági elit, férfi tagjai részéről. Ők különösen is erős hatalmi, kapcsolati, vagyoni, társadalmi tőke többlettel rendelkeznek. Ennek nyomán, a nők sportvezetői esélyei, – *a kiegyenlítőds helyett* – romlanak; nők egy új strukturális gender akadállyal találják magukat szemben, amikor egyes sportvezetői tisztségekért '*ringbe szállnak*'. Ezen elitek felbukkanása a sportvezetés körül, egy új női verseny hátrány.

III.4. Szinergia:

Valamennyi társadalmi alrendszer [politika, gazdaság, tudomány, művészetek, sport] vezetésben, a férfiak felülreprezentáltságából, a különböző *szektorok vezetésében jelenlévő férfidominanciából*, annak egymást erősítő, ily módon is konzerváló hatásából fakadó, női hátrány.

III.5. A Súlytalanság Állapota:

a nők [vezetői]képessegeinek, munkájának, indirekt, és gyakorlati kétségbevonása. A nők a '*Súlytalanság Állapotában*' allegóriával, azt a női akadályt nevesítettem, amely a nők szubsztantív eljelentéktelenítéséből fakad. A női participáció ugyanis nem csak számszaki, hanem tartalmi kérdés; ez az impedimentum megjelenik a nők indirekt elutasításában, alulértékelt szerepekre szorításában a vezetésben is.

¹⁷ Az általam az Imparitas Factorok között definiált harmadik női impedimentum nevét a „közéleti **patriarchizmust**”, a Walby féle(1990.) 'közéleti **patriarchátus**' fogalma inspirálta; A két fogalom viszont sem alakilag, sem tartalmilag nem azonos. A saját metaforám tartalmában természetesen egészen mást értek az új fogalmi kategória, a 'közéleti patriarchizmusnak' alatt. Az ezzel a kategóriával általam – novumként –, definiált jelenség, teljes mértékben a saját kutatásom eredménye.

[NB.: Walby a patriarchatus egyik fajtájaként használja a 'közéleti patriarchatus' fogalmát.(in: GIDDEN, 2008:368.).]

Megnyilvánulási formája számtalan: a nyelvi, gondolkodási, aktivitásbeli. A nőt, mint közéleti szereplőt, mint vezetőt, eljelentéktelenítő stratégiák alkalmazása, tekintélyük csorbítása, stb.

Az Imparitas Faktorokkal definiált női impedimentumok következménye:

A VEZETŐ POZÍCIÓK
Kontraszelektáltak
A Kiválasztás – Belterjes
Valódi verseny – Nincs
Hallgatólágos – Protekcionizmus
Nők – Szegregációja

Az előre jutást – a döntően férfiakból álló – szervezeti elit kontrollálja; „...és a hiedelmekkel ellentétben nem az egyének nyílt versenyéből kerülnek ki a magasabb pozíciókat elnyerők.” (BODNÁR, 2012:111.). Ezt az emberek többsége nem ismeri fel és el. A nők különösen nem!

Az Imparitas Faktorokkal definiált női akadályok hatása, a nők oldalán, hihetetlen verseny hátrány! *Már a rajtvonal sem egyenlő, és a pálya végig akadályokkal nehezített.* A nők falakba ütköznek a vezetővé válás útján, olyan falakba, melyekkel a férfiak általában nem találkoznak.

13. ábra

DISCUSSIO

A társadalom vezetésében a férfiak felülreprezentáltak. *Nincs olyan társadalmi alrendszer, ahol a nők létszámukat legalább megközelítő[!] arányban kapnának helyet a döntéshozatali (13. ábra) pozíciókban.* A magasabb vezetői tisztségek tekintetében jelen van a vertikális szegregáció, és igen erős a kontraszelekció. Egyes kutatók szerint: „...a fontos pozíciókba való bekerülés, nem a... kiváló teljesítmények eredménye, hanem megrögzült, elsősorban maszkulin networkök belső szelekcióján alapul”. (ILONSZKI, 2014:48.). Ez markáns üzenet a társadalom felé: a **vezetés, az férfi dolog!** A vezetésébe kivételképp 'bejutott' nők, a szubsztantív participációjukat tekintve, diszkriminációt kell elszenvedjenek. Napjaik szomorú realitása: a „...vezetés felső szintjein öröklődik, a férfi homogenitas.” (CLARINGBOULD & KNOPPERS, 2013:175.). A női esélyegyenlőség eléréséhez, mely közös társadalmi érdek, szükség van, különböző kiegyenlítő mechanizmusok bevezetésére. Ilyen lehet pl. a női kvóta.

A világ nem pazarolhatja el a nők tehetséget! (DIENES VALÉRIA, és Prof. MARGARET TALBOT) Új társadalmi szerződésre van szükség – ezt már én mondom.

A méltán híres *Henri Boulad*,¹⁸ a szír származású jezsuita (SJ), egy férfi [!], egy szerzetes pap [!], aki egész életét a közel keleten élte le, „**A nők szenvedése és küldetése**” címmel írt könyvet. Befejezésül ebből idézek: „... az idők végén a nő ítéli meg a világot! Az emberiség... a nőkkel kapcsolatos magatartásának megfelelően emelkedhet és tökéletesedhet – vagy bukhat el!” (H. BOULAD SJ., 1997:1)

A nők jog és esélyegyenlősége, nem szabadon választható feladat, hanem a Teremtés Rendjéből következő, erkölcsi kötelezettség!

¹⁸ Henri BOULAD SJ, 2017-ben, magyar állampolgárságot kért és kapott, mert egyetért hazánk önvédelmi politikájával a migráns válság kérdésében. Róla tudni kell: egész életét muzulmán környezetben élte le.

Szakirodalom

ANDORKA R. (2006.): *Bevezetés a szociológiába*. Osiris, Budapest.

BODNÁR I.(2012): Az edzői munka, mint női foglalkozási életpálya. (from:<http://phd.sote.hu>). Utolsó látogatás: 2013. május 12.

BOURDIEU, P.(2000.): *Férfiuralom*. Budapest, Napvilág.

BOULAD, H. SJ.(1997): *A nők szenvedése és küldetése*. Budapest, Márton Áron.

BUDAY K. (2004.): Az alma meg a fája. (from:<http://www.Magyarpaxromana.hu/>). Utolsó látogatás: 2013. augusztus 15.

CLARINGBOULD, I. – KNOPPERS, A. (2013): Understanding the lack of equity in leadership position in sportorganisation. in: PETER LEISINK – PAUL IOSELE – DIAN MARIE HASKING – MAARTEN van LOTTENBURG (ed): *Managing Social Issues*: 162–179

DUNNING, E. (2002.): A sport, mint férfiaknak fenntartott terület megjegyzések. in: *Korall*, 2002, 7–8. 140–154. (Ford: LENGVÁRI ISTVÁN).

GROÓ D. (2010.): Nők szerepe a kutatásfejlesztésben. (from: <http://www.tetalap.hu>). Utolsó látogatás: 2013. május 18.

GIDDENS, A.(2008.): *Szociológia*. Budapest, Osiris.

ELY, R. – PADAVIC, I.(2007.): A feminist analysis of organizational research on sex differences in: *Academy of Management Review*; march 2007. (from: <http://www.sociology.vt.edu/>). Utolsó látogatás: 2013. október 26.

ILONSZKY G. (2014): Jó kormányzás és a nemek egyenlősége. Magyarországi helyzetjelentés. in: *A nőtlen évek ára. A nők helyzetének közpolitikai elemzése 1989–2013*, 29–58. (from:<http://noierdek.miria.hu/>). Utolsó látogatás: 2014. április. 11.

KOVÁCS G.(2009.): A nőkérdés az egyház társadalmi tanításában.

(from:<http://www.vigilia.hu/>). Utolsó látogatás: 2014. február 28.

KÜRTÖSI Zs. (2008.): Nők és Férfiak társadalmi kapcsolati hálózatának eltérései a munka szervezetekben. (from: <http://www.phd.lib.uni-corvinus.hu>). Utolsó látogatás: 2013. dec.16.

LENGYEL Zs.(1997.): *Szociálpszichológia*. Budapest, Osiris.

NÁZER Á.(1996?): *Harc a női jogokért. Szüfrazettek*. (from: <http://www.rubicon.hu/magyar/>). Utolsó látogatás: 2013. nov. 22. (from:<http://www.tankönyvtár.hu/>). Utolsó látogatás: 2014. júl. 3.

PFISTER, G.(2003):A world power in Women's Sport- Women Without Power In Sport Gender, Power, and Sport East German.

(from:[http://www.idrottsforum.org/articles pfister/pfister.html](http://www.idrottsforum.org/articles/pfister/pfister.html)). Utolsó látogatás: 2013. november 4.

SCHADT M. (2010.): A nemek eltérő lehetőségei a felsőoktatásban, kutatásban és ennek társadalmi hatásai.(from: <http://szocialismunka.hu>). Utolsó látogatás: 2014. ápr.20.

SIK E.(2006.): Tőke-e kapcsolati tőke, s ha igen mennyiben nem? in: *Szociológiai Szemle*, 2006, 2. 72–95.

TALBOT, M.(2000.): Döntéshozatal a sportban. in: Perényi E.- Berta G.K. (szerk): *Nemzetközi tapasztalatok a nők sportjának világából*, 2000,11. 91–116. Budapest, Ifjúsági és Sport Minisztérium Értesítő.

WALBY, S. (1994.): *Theorizing Patriarchy*. Oxford, Blackwell Publishers Répertoire Directory; The Olympic Movement Directory: 2007., 2012. Lausanne: IOC.

WEB lapok:

www.euroinfo.hu;

www.euvonal.hu

www.ec.europa.eu/justice/gender-equality/

www.IOC.org;

www.MOB.hu

Numbers do not lie; Or cherchez la femme /look for women/ in the top leadership positions of the society.

Just today and after the legal equality of women (not thoroughly implemented in real terms) one of the most important societal issues is to achieve equal opportunities for them. It is inevitable that chances of women and men are not equal in our present conditions. Equality by law and opportunities (i.e. the balanced power of women and men) indicate the best way chances of women to gain leading roles at the highest level of the society. Since several years, this is the core of my research activities.

I demonstrated by several charts on the *Conference Statistic of Science, Technics and Medicine* the quantitative outcomes of my research, i.e. a bunch of related statistical data. Indeed the numbers do not lie while reflecting exactly the real, i.e. unequal positions of women among the top leaders. I found in my research, that women are obviously underprivileged in decision-making positions of all social sub-systems (*politics, science, economics, and sport*). This way I indicated clearly the hidden causes and interrelations behind the statistical data. I demonstrated it by creating and explaining the imparity factor as a brandnew conceptual category of social sciences. This factor and its components determin and the same time indicate driving force of all the hidden social processes, which represent ultimately specific gender barriers for the so-called fair sex. With my present study, I want to introduce the new category of IMPARITAS FACTORS, as an absolute novelty into the scientific discourse. My research enedeavours to hold “*a women’s problem*” on the agenda. Thus, I want to contribute to the (all round) legal equality of women in the 21th century followed by equal opportunities for women too in all professions and positions everywhere over the world. This is our common social interest as well.

Keywords: women's inequality also in the 21st century; lack of women in the top leadership positions of society, in all social subsystems; **IMPARITAS FACTORS;** 'male quota', adverse selection in the leadership.